

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/273439339>

El nom no fa la cosa

Chapter · January 2006

DOI: 10.13140/2.1.4845.9043

CITATIONS

0

READS

97

1 author:

[Agusti Colomines](#)

University of Barcelona

66 PUBLICATIONS 27 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Presidents of Catalonia and Catalan Autonomy [View project](#)

Los fundamentos del cambio cultural en España (1960-1975) [View project](#)

Agustí Colomines

L'actual marc jurídic permet el manteniment i el desenvolupament dels trets d'identitat històrics, culturals i nacionals dels Països Catalans? En una situació com l'actual, que supera el marc de les nacions-estat, i que es defineix per articulacions territorials més complexes (Unió Europea, euroregions, cooperacions transfrontereres...), quines mancances presenta l'articulació del nacionalisme en els diferents països catalans?

AGUSTÍ COLOMINES I COMPANYS (Barcelona, 1957), historiador, editor, promotor cultural i poeta. Exerceix de professor titular d'història contemporània de la Universitat de Barcelona i ha estat *Visiting Fellow* a la University of East Anglia (Regne Unit). Com a investigador, s'ha especialitzat en historiografia i història del nacionalisme i, en aquesta línia, ha publicat *Catarroja 1936-1939: insurgent i administrada* (1987), *El catalanisme i l'Estat. La lluita parlamentària per l'autonomia, 1898-1917* (1993), *Les Bases de Manresa de 1892 i els orígens del catalanisme* (1992, en col·laboració amb J. Termes), *Les raons del passat. Tendències historiogràfiques actuals* (1998, en col·laboració amb V. S. Olmos), *La resposta catalana a la crisi i la pèrdua de Cuba* (1998), *Testimoni públic* (2001), *Patriotes i resistents. Història del primer catalanisme* (2003, amb J. Termes) i *Manual de sensacions* (2004). Com a poeta, és autor de *Poemes de la néta del General* (1993), *De formes i llegendes o la desproporció dels somnis* (1997) i *La ira dels dies* (2000). És articulista de l'*Avui* i d'*El Temps* i col·labora amb ComRàdio, Catalunya Ràdio i Catalunya Cultura. És membre del consell directiu d'Angle Editorial i coeditor de les revistes *El Contemporani* i *Afers. Fulls de recerca i pensament*. Des de 2004 és director d'UnescoCat – Centre UNESCO de Catalunya– i president de l'Institut Linguapax.

EL NOM NO FA LA COSA

El desembre de l'any 2000, la Fundació Jaume Bofill de Barcelona va organitzar un seminari per discutir sobre el fenomen de la diversitat cultural en el marc de la construcció de la Unió Europea, el model polític de la qual llavors encara no havia ensopegat amb la contestació de la ciutadania de diversos estats membres que, cinc anys després, s'ha manifestat en referèndum en contra del projecte de Constitució. Aquest seminari es plantejava, doncs, una de les grans qüestions amb què s'obria el segle XXI: com combinar l'existència de diverses identitats culturals amb els canvis polítics, derivats de la globalització econòmica, que tendien –i encara tendeixen– cap a la creació d'estructures supraestatals.

Però aquesta era, també, una de les preocupacions recurrents d'aquelles cultures nacionals que, pel que sigui (per bé que sovint és perquè han estat minoritzades per la força i l'aculturació), han esdevingut dèbils políticament. Vull dir, que han quedat al marge de l'ordre westfalià, aparegut el 1648, i amb el qual es va entronitzar la idea que els estats eren absolutament necessaris per al bon govern dels individus, convertits des d'aquell moment en ciutadans. Un ordre nou que va generar la formació del Dret Internacional Públic i va portar el món des del sistema d'estats moderns fins a la rampant globalització, sobretot a partir de la caiguda del Mur de Berlín. I tot això passant, és clar, per la Revolució Francesa de 1789 i la contrarevolució del Congrés de Viena de 1815, un cop derrotat Napoleó; pels efectes rupturistes que provocà la Primera Guerra Mundial i la creació de la Societat de Nacions el 1918 i, finalment, per la distensió nuclear que va seguir a la Segona Guerra Mundial i les conferències de San Francisco i Ialta que va donar lloc a la creació de l'ONU fa seixanta anys, el 24 d'octubre de 1945. El nostre món –l'actual sistema polític, s'entén–, és el resultat d'aquest llarguíssim procés que té com a fet distintiu, entre altres, la subjecció dels nous ciutadans als estats-nació, tant si aquests es corresponien com si no a les diverses cultures nacionals (ètniques o lingüístiques). L'escenari polític mundial és estatista i, per tant, els organismes intergovernamentals internacionals també ho són. El resultat d'aquesta arbitriietat és a la vista de tothom: que la divisió del món en estats artificials ha esdevingut, al costat de les lluites socials i religioses, una causa més de la conflictivitat contemporània, sobretot perquè no ha sabut donar resposta a la crisi de pertinença que l'ha acompanyat ni a les ansies de les persones de preservar la distinció entre el jo i l'altre, nosaltres i ell, etc. El nacionalisme ètnic, però basat en aquesta identitat de resistència, sorgiria així, com ha apuntat Thomas Scheff, “d'un sentiment

d'alienació, d'una banda, i, de l'altra, del ressentiment contra l'exclusió injusta, ja sigui política, econòmica o social”.

En aquella trobada de Barcelona, Gurutz Jáuregui, professor de la Universitat del País Basc, va presentar-hi una ponència que relacionava el tema de la diversitat cultural amb la reorganització, en general, del poder polític i, més en concret, de la idea que acabo d'exposar segons la qual l'estat és l'estructura nuclear, imprescindible i insubstituïble del sistema polític contemporani. Aquesta idea sacralitzadora de l'estat tanmateix, com escrivia el mateix Jáuregui, “poco o nada tiene que ver con su naturaleza originaria y con la razón de ser que dió lugar a su nacimiento. Los grandes precursores de la política moderna (Hobbes, Locke, etc.) calificaron a los estados como *inventos, artificios*, artefactos puramente ficticios ideados al objeto de resolver el vacío causado por el desmoronamiento del mundo medieval”. Ara bé, més enllà de la naturalesa fictícia d'aquests artefactes, i per tant de l'ordre westfalià, cal reconèixer que la majoria dels estats han aconseguit crear una cultura nacional oficial única i atemporal, de consum universal perquè recolza en els tòpics i l'estereotip (és allò del te de les 5 dels anglesos i de la *siesta* i els toros dels espanyols, l'eficàcia dels alemanys, etc.). A tot arreu aquestes cultures nacionals inventades han bandejat el pluralisme lingüístic que hi pogués haver en el si dels estats nació consolidats per mitjà d'un essencialisme identitari maquillat de modernitat i de la sacralització de les identitats individuals, només relligades, precisament, per la nació-estat, per damunt de les identitats nacionals que no havien assolit constituir-se elles mateixes en estat. És històricament comprovable, per contra, que la gent del Pallars, posem per cas, s'estimava, resava, treballava o anava de festa en català abans que l'Estat li imposés el castellà i una identitat espanyola a través de l'imaginari simbòlic patriòtic (bandera, himne i altres coses), el reclutament militar obligatori, la premsa, el sistema educatiu i la literatura; de la mateixa manera que també és cert que els camperols de la Bretanya no van abandonar “voluntàriament” el bretó, perquè ho van fer sota la pressió de l'Estat francès que, com l'espanyol, el 1900 fins i tot va legislar per prohibir la prèdica del catecisme en l'idioma vernacle. Dit d'una altra manera, tot i que les nacions –les estructures nacionals– i els sentiments que li són propis (símbols, rituals, tradicions i categories culturals) i que configuren una identitat nacional específica, són anteriors a l'aparició dels estats i fins i tot del nacionalisme, van ser els estats unificats els que van aconseguir de quedar-se en exclusiva amb la nació, configurant-se ells mateixos com l'únic element de continuïtat del destí compartit pels súbdits reconvertits en ciutadans. Per tant, una nació sense estat s'ha vist sempre abocada a sentir-se insegura del seu passat, indecisa davant del present i del futur i, com a conseqüència d'això, condemnada a viure una existència precària. L'estat, fos o no un invent, el cert és que va triomfar com a font de legitimitació tant del poder com de la nació. La pregunta que hem de fer-nos és si encara rutlla.

És veritat que el sistema d'estats ha entrat en crisi?

Un dels arguments més recurrents dels últims anys és que els estats-nació han entrat en crisi: “Sea cual fuere su alcance –sosté Jáuregui–, lo que sí parece cierto y bastante incontrovertido es el hecho de que el proceso de globalización está incidiendo de forma sustancial sobre los vigentes sistemas estatales. Los estados están perdiendo poder o influencia tanto en el ámbito externo como interno. En el ámbito externo están cediendo parcelas de control frente a ciertos actores y actividades surgidos con el

proceso globalizador en aspectos tales como el medio ambiente, el cambio climático, las tecnologías de la información, las migraciones, el terrorismo internacional y el crimen organizado, etc. En el ámbito interno, se está produciendo un surgimiento o, en su caso, resurgimiento, de solidaridades identitarias, culturales, religiosas, o de otra índole que ponen en cuestión la identidad oficial nacional de los estados”. Aparentment, aquest no és un mal diagnòstic. L’evolució d’Europa en les dues darreres dècades, com també de l’economia-món de l’era de la informació, podria avalar-lo, ja que la irreversible integració econòmica (culminada amb la implantació de l’euro) té implicacions polítiques evidents, de la mateixa manera que la difusió d’Internet, almenys al primer món, ha provocat que s’hagi acabat el monopoli de la informació o si més no s’hagi transformat. D’altra banda, cada dia hi ha més teòrics d’una mena de nou internacionalisme –sense el caràcter de redempció social que tenia l’anomenat proletari– que defensen que en el futur només hi haurà lògiques planetàries, transnacionals, multinacionals o supranacionals per dirigir el món.

Tot i així, em fa l’efecte que tenia raó Anthony Giddens, el sociòleg de capçalera de Tony Blair, quan ja fa temps va advertir que precisament aquests dos mateixos fenòmens tendien a provocar l’efecte contrari: el reforçament de l’estat des d’una perspectiva, però no només, simbòlica. Es podria dir, doncs, que l’estatisme no està ben bé en crisi, sinó que més aviat s’ha transformat. Ha pres noves formes en l’àmbit extern, sobretot arran del despertar de les societats occidentals en descobrir que el terrorisme internacional també es recolza en persones que hi han nascut, per bé que els seus ancestres siguin d’origen llunyà. Al mateix temps, aquest estatisme ha incrementat la pressió que ja exercia sobre les identitats col·lectives internes i històricament minoritzades. En tots dos casos, i això és el que no han volgut veure les complaents tesis favorable al multiculturalisme i a l’estatisme, l’aliment del problema prové de l’exclusió social o nacional (o de les dues a la vegada), el menyspreu i la discriminació (racista, ètnica o lingüística). Aquest despertar de les societats occidentals potser sí que avalarà la idea que els afers de seguretat interior són indissociables dels afers de defensa exterior, però això serà així, si de cas, tal com recomana Michael Wieviorka, professor de l’EHESS de París, per anul·lar el terrorisme i controlar la immigració amb la intenció de contrarestar els efectes negatius que tots dos fenòmens tenen sobre el model westfalià: “Certament, l’estat-nació no desapareixerà. Però a partir d’ara, els grans desafiaments de la nostra època han d’analitzar-se tenint en compte la forma complexa que adopten, ja que són conseqüència de la combinació d’aspectes interns i externs que no es poden considerar de manera separada”.

On hi ha dominació, escriu Manel Castells en la seva monumental anàlisi de la societat xarxa global, hi ha resistència a la dominació i visions i projectes oposats sobre com cal organitzar la vida social. El poder de la identitat en l’últim quart del segle XX es va construir, precisament, en la singularitat i la força d’algunes d’aquestes resistències. A Espanya, per exemple, no és possible concebre la constitució de l’estat de les autonomies sense reconèixer la presència persistent del catalanisme, entre altres nacionalismes peninsulars, sota la dictadura franquista. Tanmateix, per què la regionalització d’Espanya no ha posat fre a les reivindicacions identitàries? Doncs perquè l’Estat, si bé pot reconèixer les singularitats culturals, no admet discussió sobre la font de la sobirania –o sigui de la legitimació del poder– ni està disposat a compartirla. Per això es manté obert el conflicte, perquè els agreujats no tan sols volen ser reconeguts singularment (i no sempre ho són, com és el cas de valencians i illencs), sinó que reclamen poder i capacitat de gestionar la identitat amenaçada per l’assalt combinat

de l'estat clàssic i del vell sistema de representació internacional intergovernamental (ONU, UNESCO, OIT, OSCE, etc.), de les noves entitats polítiques supraestats (sobretot la UE) i de les forces tecnoeconòmiques que no passen mai per les urnes però tenen una grandíssima influència sobre les polítiques d'identitat (p.e. sobre l'ús de determinats idiomes als telèfons mòbils, dominis a Internet, doblatges, etc.). Aquesta realitat de desigualtat és encara més difícil de suportar quan ens referim al respecte o no del pluralisme lingüístic, ja que els grans grups lingüístics dominants, els dels estats (anglès, francès i espanyol, sobretot), són els que estan més ben situats per crear grans conglomerats mediàtics o bé per eixamplar els mercats editorials, d'oci i de serveis en la seva pròpia llengua. De fet, com es diu en l'*Informe sobre les llengües del món* (2005), la majoria de les 6.500 llengües que es parlen arreu del planeta no tenen un reconeixement suficient i satisfactori a les administracions polítiques, als sistemes escolars o als mitjans de comunicació dels diversos estats que les acullen.

No ha d'estranyar ningú, per tant, que les cultures de les nacions sense estat se sentin amenaçades per la *dèbil* protecció de què gaudeixen al món. I això encara és més greu en el cas dels estats multinacionals i plurilingüístics que, a pesar de ser-ho, jerarquitzen les llengües i només oficialitzen com a llengua de l'estat un dels idiomes que s'hi parlen perquè demogràficament és majoritari o bé per una qüestió de poder. Aquest és el cas d'Espanya, on l'article 3 de la Constitució de 1978, és a dir la llei fonamental que regeix la democràcia, defineix el castellà com "la llengua espanyola oficial a l'Estat" i reserva l'oficialitat de les altres llengües –de fet, la cooficialitat– a l'àmbit restringit "de les respectives comunitats autònomes d'acord amb els seus Estatuts d'Autonomia". Aquesta declaració legislativa s'ha traduït a la pràctica en un model lingüístic que podem anomenar de *bantustans*, a l'estil dels que es van crear a Sud-àfrica el 1950 amb la *Group Areas Act* que establia que certes àrees es reservaven a cadascun dels quatre grups racials principals: els europeus (blancs), els bantus (negres), els mestissos i els asiàtics. Els habitants de Catalunya, del País Valencià, de les Illes Balears, dels País Basc, de Navarra o de Galícia no necessiten salconduits per entrar en les altres zones lingüístiques peninsulars, però no poden fer servir el seu idioma, malgrat ser ciutadans de ple dret de l'estat on viuen, en qualsevol relació que vagi més enllà de la comunitat autònoma que els ha estat reconeguda. A més, com es va poder comprovar durant la polèmica pel reconeixement o no del català en el text de la mal anomenada Constitució europea, els organismes supraestats com la UE no trenquen, per contra del que passa en matèria econòmica, la lògica estatista. Si l'Estat espanyol no reconeix el català com una llengua oficial en tot el territori (com sí que passa amb el gaèlic), doncs la UE no el reconeix i llestos, tot i les recomanacions de l'informe Delors sobre *L'Educació per al segle XXI* (1996), en què advertia la comunitat internacional de l'obligació de no rebutjar el pluralisme lingüístic amb l'argument de difondre entre les noves generacions les llengües de relació mundial, ja que aquesta diversitat era, davant les grans onades migratòries, l'única manera d'afavorir la inclusió, la vitalitat de la societat d'acollida, la cohesió social i els intercanvis culturals intercomunitaris. De moment, però, la pràctica de la UE en relació als idiomes es basa en una jerarquizació de les llengües, com també passa a Espanya.

Països Catalans? Si no són plurals, no gràcies

Del que acabo d'exposar caldria extreure'n una primera conclusió: històricament no ha existit mai una identitat nacional lligada al concepte Països Catalans, que és un nom i no pas una realitat jurídica. La catalanitat invertebrada, per dir-ho a la manera orteguiana, ha estat així des del mateix moment en què es produí la conquesta valenciana i mallorquina. Segons els especialistes en la qüestió, l'ocupació de les Balears va ser induïda pels mercaders catalans com un objectiu estratègic per afavorir la seva expansió per la Mediterrània, mentre que la valenciana va ser projectada per la noblesa aragonesa com una prossecució de la reconquesta dels territoris de l'Islam per incrementar l'extensió dels seus dominis i proporcionar-los una sortida al mar. La institucionalització dels regnes de Mallorca i València en moments històrics diferents (el 1229 i el 1239, respectivament) com a estats autònoms dins la Corona d'Aragó, amb les seves pròpies lleis i institucions, ha marcat el futur dels Països Catalans tant com hi han incidit fenòmens històrics posteriors: la llarga guerra contra Castella del 1356, la integració dels tres territoris dins la monarquia hispànica, els decrets de Nova Planta de 1707, 1714 i 1716, les revolucions liberals espanyoles i les diverses guerres civils, des de les carlines fins a la darrera de 1936. És clar que l'evolució històrica que va portar a una separació política dels tres territoris no és lineal, i que, com ja deia Ramon Muntaner, el cronista empordanès establert a la ciutat de València, els habitants d'Alacant, Elx, Oriola i altres lloc "són vers catalans e parlen del bell catalanesc del món", i això els unia als habitants del Principat i de les Illes que des de l'exterior tothom identificava com a membre d'una mateixa *nació catalana*. Però aquesta identitat nacional, que també recolzava en el triangle comercial Barcelona-Mallorca-València, va tenir sempre una dèbil estructura política i una conflictivitat interna molt gran. La integració a la monarquia hispànica del conglomerat de territoris que van aportar-hi els Reis Catòlics no va comportar la pèrdua de l'autonomia anterior, i el govern de l'imperi de Carles V va ser un intent d'estat confederal, el qual, tanmateix, va fracassar fins i tot abans de l'abdicació del monarca el 1556. La Corona de Castella va passar a exercir aleshores, i gràcies al seu potencial demogràfic, fiscal i militar, una influència decisiva i esdevingué l'estat pilot d'una monarquia cada vegada més espanyola i autoritària. Fou, des del principi, una monarquia bàsicament castellana.

No pretenc oferir un relat historicista, d'altra banda impossible de fer en tan poc espai. L'únic que vull ressaltar amb el que acabo de dir és el fet que, a pesar d'una innegable arrel comuna, l'evolució de cada territori, internament, però també en relació a l'estat fort que va fer la monarquia hispànica, condicionà les respostes que es van anar covant a cada lloc. Per exemple, fóra un error confondre l'austriacisme català del segle XVIII amb una política, diguem-ne, pancatalanista, com també ho és quan se li atorga el valor de política catalana d'intervenció a l'estat. Les classes dirigents de 1705, i potser fins i tot les de les dues dècades anteriors, un cop van entendre els factors condicionants internacionals i l'amarg resultat de 1659 (el Tractat dels Pirineus que va esquarterar per primera vegada i per sempre el territori), van triar una estratègia ben diferent a la de 1640. Amb l'austriacisme es tractava simplement d'assegurar, i fins i tot d'ampliar, l'autogovern sense trencar el joc constitucional i a cavall de l'entorn internacional. La via secessionista de 1640 i fins i tot l'austriacisme de 1705 no preveïen la construcció de cap entitat política semblant als Països Catalans. I és que, a més a més, quan s'avanci cap a la configuració del nacionalisme català del segle XIX, la regionalització de la catalanitat quedarà fixada per sempre. Només el Pacte de Tortosa de 1869, impulsat pels republicans de Valentí Almirall en el context de la fallida revolució democràtica espanyola de 1868, preveia l'existència d'un estat federal més o menys fidel a l'àmbit

territorial de l'antiga corona catalanoaragonesa. No ho van aconseguir, entre altres raons, perquè ni Pi i Margall ho volia, però també estaria per veure si aquesta reivindicació anava acompanya d'alguna cosa més. Ningú no ho ha estudiat i, per tant, no cal entrar-hi. Que Enric Prat de la Riba era un nacionalista català ningú no ho posa en dubte, però suposo que tothom veu que va ser tan regionalista a Catalunya en relació als Països Catalans, com Constantí Llombart o Teodor Llorente van ser-ho al País Valencià i Miquel del Sants Oliver i Guillem Forteza a Mallorca.

Va ser a la dècada dels anys seixanta del segle XX que va aparèixer una teoria dels Països Catalans, promoguda, sobretot, per Joan Fuster, i que va quallar políticament en sectors independentistes molt ideologitzats i de caire esquerranista, tant del Principat com de les Illes i del País Valencià. En implantar-se la democràcia, el nacionalisme pancatalanista no va ser majoritari ni a Catalunya ni al País Valencià ni les Illes. L'estat de les autonomies que es va posar en marxa amb la Constitució de 1978 va consagrar, a més, la divisió territorial, política i cultural de la catalanitat –amb l'impediment legal i tot de poder-se coordinar– amb la instauració de tres autonomies de rang ben diferent segons els Estatuts de 1979 (Catalunya), 1982 (País Valencià) i 1983 (Illes Balears). La duresa del que es coneix com a *batalla de València* entorn dels símbols –el nom del país i de la llengua, l'himne, la senyera– van acabar malament per al nacionalisme, atès que el PSOE, el partit hegemònic de l'esquerra i que va ocupar la primera presidència de la Generalitat valenciana, va pactar amb la dreta un seguit de rebaixes que encara duren i fins i tot es consagren –p.e. el secessionisme lingüístic– en el projecte de nou Estatut valencià que han tornat a pactar el PP i el PSOE.

Però no tots els problemes vénen de fora. La llunyania institucional és cada vegada més gran, cosa que fóra un error atribuir només al fet que el PP governi al País Valencià i les Illes. La distància és, abans que res, mental, gairebé física (llevat de la tradicional inclinació d'alguns catalans de passar les vacances d'estiu a Menorca o a Formentera i, en menor grau, a Mallorca i Eivissa), però també, no ens enganyem, és resultat de la configuració històrica i també present del nacionalisme en aquests dos territoris, massa dependent del català. Dit d'una altra manera, i referint-me a l'actualitat, les dues branques del nacionalisme català o bé només fan servir els partits nacionalistes valencià i illenc com a crosses electorals o bé, quan es tracta dels independentistes, són més radicals al País Valencià o les Illes que no pas a Catalunya (a més de competir electoralment amb el nacionalisme majoritari a cada lloc). També hi ha una tercera actitud, que és la d'aquells que, tot i lamentar-ho, han decidit dimitir. Per a aquest sector, que podria ser representat per Hèctor López Bofill, només la independència de Catalunya podrà salvar la catalanitat dels dos territoris, ja que actuarà de pol d'atracció per a la bona gent valenciana i illenca.

A parer meu, el nacionalisme català té un interès només retòric en relació amb el que passa al País Valencià i a les Illes, instrumental, que entra en crisi quan ha de compartir la queixa per l'espoli fiscal amb els illencs o bé l'alegria per la concessió de l'*America Cup* als valencians. Ni tan sols ha contribuït a donar la imatge de pluralisme intern que hauria estat desitjable perquè la gent conscienciada, però també la gent normal i corrent, sentís afecte pel que passava més enllà del riu Sénia o a l'altra banda de la Mediterrània. Barcelona no ha exercit mai de capital de la catalanitat per al conjunt, potser perquè, com hem pogut constatar històricament, no podia ni calia, però tampoc no ha estat capaç de fer-se ressò del que passava a Alcoi o a Alaior. TV3 i Catalunya Ràdio, per exemple, són mitjans regionals, o ho són tant com ho poden ser, independentment ara de la qualitat, Canal 9 o IB3, l'*Avui* o el *Diari de Balears*.

En definitiva, que les comunitats autònomes de Catalunya, valenciana i balear són cada vegada més *països* estranys, amb estratègies separades i sovint enfrontades en qüestions de tipus econòmic i social, la unitat entre les quals de vegades només és possible entre les elits culturals catalanoparlants (els Premis Octubre, determinades revistes, alguna editorial, l'Institut Universitari Joan Lluís Vives i poca cosa més), però en un grau menor que el que va haver-hi sota la dictadura franquista. A més, agradi o no, Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears pertanyen a la Unió Europea a través de l'Estat espanyol i no pas per mitjà de cap altra fórmula, el que significa que el somni anunciat per Carl Schorske en pronosticar que la UE obriria un “moment suís” en la història d'Europa i de les nacionalitats com ara la catalana, l'escocesa o la flamenca, no s'ha acomplert ni de bon tros. És per això que sóc del parer de no parlar tant sobre el nom de la cosa, els Països Catalans o el que sigui, i, per contra, treballar a fons per revisar la pràctica política de cadascú perquè el punt de trobada resulti un fenomen natural, basat en la defensa dels interessos reals de cada territori, dins el marc de l'àrea mediterrània que ens pertoca. I si el nacionalisme català vol contribuir de veritat al creixement del nacionalisme valencià i illenc –o per dir-ho amb sigles del BNV i del PSM-EN–, el primer que ha de fer és desfer-se del seu propi jacobinisme, que és el mal que diu combatre a Espanya. Ha de creure de veritat que el futur del Vila-real FC és tan propi com el del FC Barcelona o que les reclamacions dels ciutadans de Catarroja o de Ciutadella són, també, competència seva, per bé que qui ha de gestionar-les –les reclamacions, s'entén– són els partits nacionalistes de cada lloc. Al capdavall, com he volgut demostrar en aquest escrit, els Països Catalans són plurals des del començament, quan el rei En Jaume no els anomenava així, i la política d'avui dia, entesa com a gestió dels interessos col·lectius d'aquells que s'identifiquen entre ells, no hauria d'actuar segons una realitat abstracta. Desitjable, però a hores d'ara inconsistent. Per això es podria començar per acordar de tirar endavant alguns dels bons propòsits que, ho reconec, en part he copiat més o menys de la *Declaració de Barcelona* de 1998, aquella mena de pacte entre nacionalistes perifèrics, on hi eren tots, almenys els grans, menys els valencians i els illencs. Són aquests:

- Organitzar de manera sistemàtica l'intercanvi d'informació, opinió i col·laboració entre la gent i els sectors de la ciutadania actius en els àmbits intel·lectual, cultural, educatiu, professional i empresarial, amb l'objectiu de dialogar i difondre les iniciatives de cada territori.
- Establir un pla de treball conjunt sobre llengua i cultura; fiscalitat i finançament públic; símbols i institucions; presència a la Unió Europea; immigració; noves tecnologies, turisme i infraestructures, etc.
- Treballar perquè els partits d'àmbit espanyol que actuen als tres territoris, sobretot els progressistes, s'integrin a una nova majoria per compartir una cultura política autonòmica d'acord amb una comprensió plurinacional i confederal de l'Estat.
- Oferir a Europa i al món (a través de la UNESCO, per exemple) el model cívic de defensa de la diversitat cultural. Encapçalar la política de les identitats i de la seva convivència positiva i creativa per mitjà de la defensa del multilingüisme i la integració de la immigració en la nació d'acollida.

Oi que hi ha feina per una estona llarga? I és que el nom no fa la cosa.